

ШТРИХИ ДО ТВОРЧОГО ПОРТРЕТУ БОГДАНА БІЛІНЧУКА

В сучасному мистецтвознавстві є низка малодосліджених проблем. До таких відносимо творчість майстрів скульптури малих форм, зокрема, львівського мистця, хірурга за фахом, Богдана Білінчука.

Скульптор ще зі шкільних років відчував потяг до мистецтва. Наприклад, навчаючись в дитинстві у середній школі, неодноразово отримував відзнаки за найкращий новорічний костюм та ін. [1, с. 1]. Після закінчення медінституту Богдан Білінчук продовжував свій життєвий шлях на Уралі, зокрема у Челябінську. Тут почав відвідувати заняття у студії образотворчого мистецтва. Як згадує мистець у своїй біографії, у той час його найбільше вабила саме скульптура [1, с. 1]. Власне, на Уралі, не маючи художньої освіти, але палаючи бажанням до прекрасного, мистець розпочав свою систематичну творчу діяльність у галузі скульптури, яка триває до сьогоднішнього дня. Першим його твором стала скульптурна композиція «Колеги» (1979), згодом переведена у гальванопластику.

Саме цей твір став основою подальшого творчого почерку мистця. Автор і надалі дотримувався пластичної манери, викладеної у цій праці: узагальненість форми із вдалим акцентом окремих деталей, гротесковому трактуванню пластики і композиції самого сюжету тощо. Звернемо увагу, що із формальної точки зору, саме вдале підкреслення окремих деталей активно звучать на загал лаконічному трактуванні поверхні форми фігур композиції.

Медична тематика і надалі зустрічається у творчості мистця. До вдалих робіт з цієї теми віднесемо композицію «Операція» (1990).

Окрім медичного, важливим у творчості Богдана Білінчука є побутовий жанр, а особливо його сатиричний різновид. Зрештою елемент гротеску і сатири присутній у майже всіх творах цього автора. Типовими у цьому напрямі є його ранні твори побутового жанру. Їм притаманна цільна подача скульптурної форми. Із чи не найбільш поширеного у творчості мистця побутового жанру

1	2
3	4
5	

1. Б. Білінчук. Колеги. 1979. Гальванопластика. 33×37×10.
2. Б. Білінчук. Праля. 1982. Бронза. 20×14×19.
3. Б. Білінчук. Весна. 1996. Кераміка.
4. Б. Білінчук. Первісток. 2002. Бронза. 32×40×36.
5. Б. Білінчук. Пінгвіни. 1996. Кераміка. 31×25×35.

ця риса характерна для композиції «Праля» (1982). Фігура пралі вписується у моголітний блок. Манера подачі — узагальнена. За цим принципом автор ніби продовжує творче кредо цільності пластики, ще раніше проголошене Мікеланджело, творчо розвинуте іншими майстрами. Розуміємо, що саме такий підхід до скульптури став і надалі мистецьким кредо Богдана Білінчука.

Дещо відрізняється від щойно проаналізованих композиція під авторською назвою «Гаряча вода» (1996). Назагал тут збережено типовий творчий почерк скульптора. Окремі округлі лінії хвиль пластично й повнозвучно прочитуються на дзеркально гладкій поверхні води у ванні. Узагальненість подачі фігури із графічним акцентуванням деталей волосся, стилістично об'єднана із зображенням ванни з водою, створює цілісність композиції і підкреслює специфічну авторську манеру Богдана Білінчука назагал. Однак, від більш ранніх творів мистця ця композиція відрізняється застосуванням, наприклад, дещо непластичних графічних штрихів у трактуванні форми волосся, що сприймаємо як вдалий декоративний прийом, який тактовно звучить як збагачення форми і сприймається як другорядне, не заважаючи цілісному сприйняттю твору глядачем.

Одним із жанрів, який у творчості Богдана Білінчука займає важливе місце є анімалістичний жанр, який включає у себе і орнітомофний. Цікавою із точки зору оригінальності простоти і безпосередності рішення є композиція із двома котами під назвою «Весна» (1996). Зображеним тваринам характерне узагальнене трактування форми. Лаконічна, але вдала проробка деталей кожної тварини підкреслює характер власне котячої голови. Цю композицію автор продулював у бронзі й у поліхромованій кераміці.

Вдалою і характерною для творчого почерку автора є композиція «Добрий кіт» (1990). Гротеск і цілісність форми і образу наскрізь пронизують композицію. Автор грамотно і свідомо не підкреслив жодної непотрібної деталі, зробивши тактовний і доречний лаконічний відбір. Окрім того, композиція проводить персоніфікаційні паралелі із світом людей і позитивно характеризує доброзичливу людину. Власне, аналізуючи пластичне трактування форми композиції можна дійти висновку, що саме техніка роботи у пластиліні дозволяє автору досягнути такої специфічної, притаманної саме йому манери лаконічності із вдалим акцентуванням деталей, як от: очі, пазурі тварини і птахів тощо. Адже більшість робіт Богдана Білінчука виконувалась у пластиліні, а згодом переводилась у гіпс, бронзу тощо.

Таке ж порівняння із світом людей можна провести, аналізуючи низку інших анімалістичних творів. Наприклад таких як скульптура «Віче» (1997). Ця композиція — відгомін езопівських творів та інших притч і байок. У художньо-образному вирішенні композиції відчуваємо іронічний підтекст зв'язку із ситуаціями, які трапляються і у нашому суспільно-політичному житті.

Б. Білінчук. Віче. 1997. Бронза. 33×32×32

Б. Білінчук. Чий я? 1996. Бронза. 63×26×18

Багато творів скульптор виконав у орнітоморфному жанрі. До кращих за типовістю авторської манери віднесемо скульптуру «Ворона» (1991). Їй притаманна певна гротескність та шаржовість. Вдале акцентування деталей підкреслює характер цього птаха. Те ж саме можемо сказати про поліхромовану композицію «Пінгвіни» (1996). Композиція виконана у кераміці, за силуетом рисунку скульптур підкреслено характер власне пінгвінів. Ліричною і типовою для Богдана Білінчука є композиція «Первісток» (2002).

Аналізуючи творчість Богдана Білінчука, можемо дійти висновку, що манера мистця — оригінальна і неповторна. У ній відчувається певний відгомін майстрів української народної фігуративної кераміки (О. Ночівник, В. Шостопалець, І. Гончар та інші). Проте, автор торує свій власний і неповторний творчий шлях. Значну роль у сприйнятті творів Богдана Білінчука відіграє колір. Окремі твори скульптора — поліхромовані, як, наприклад, композиції «Весна» (1996), «Пінгвіни» (1996).

Твори Богдана Білінчука наводять на глибоко філософські роздуми із проблем розвитку суспільства в Україні та у світі. Типовою у цьому плані є композиція «Чий я?» (1996). Задум композиції сягає з одного боку — глибоко в українські народні казки та легенди про бусолів та дітей. Із другого — автор торкається сучасної проблематики сім'ї та дитини в ній.

Отже, за глибиною змісту сюжетів, Богдан Білінчук є скульптором українським. Проблеми, які піднімаються у творчості мистця є глибоко національні і присутні, власне і у нашому повсякденному житті.

1. *Білінчук Б. Про себе (рукопис), архів мистця, 7 с.*

Анотація. Творчість майстрів пластики малих форм відноється до малодосліджених в українському мистецтвознавстві. Саме до таких належить діяльність Богдана Білінчука. Об'єктом дослідження є творчість скульптора Богдана Білінчука. Предметом дослідження — творчий процес розвитку та вдосконалення цього мистця. У розкритті теми використовувались методи мистецтвознавчого аналізу. Творчість цього артиста-пластика тісно пов'язана із творчістю української традиційної керамічної скульптури, а безпосередністю кольору в тонованих скульптурних творах — із народним малярством. Завдяки цим та іншим рисам творчого портрету мистця відносимо мистецьку діяльність Богдана Білінчука до визначних явищ в сучасному українському культурологічному процесі.

Ключові слова: пластика малих форм, скульптурні твори, народна творчість.

Аннотация. Творчество мастеров пластики малых форм относится к малоисследованным в украинском искусствоведении. Именно к таким принадлежит деятельность Богдана Билинчука. Объектом исследования является творчество скульптора Богдана Билинчука. Предметом исследования — творческий процесс развития и совершенствования этого художника. В раскрытии темы использовались методы искусствоведческого анализа. Творчество этого мастера пластики тесно взаимосвязано с творчеством украинской традиционной керамической скульптуры, а непосредственность цвета в тонированных скульптурных произведениях — с живописным народным творчеством. Благодаря этим и другим чертам творческого портрета творца определяем художественную деятельность Богдана Билинчука как выдающееся явление в современном украинском культурологическом процессе.

Ключевые слова: пластика малых форм, скульптурные произведения, народное творчество.

Summary. We attribute artistry of the masters of small plastic forms to the poorly studied subjects in the Ukrainian art. This is the domain of artistry of Bohdan Bilinchuk. The subject of this study is the creative process of development and improvement of this artist. Methods of art scientific analysis have been used to elucidate the subject. Creative work of this artist of plastic forms is closely connected with artistry of the traditional Ukrainian ceramic sculpture, and the color gamut in the toned sculptural works with the folk artistry. Owing to these and other traits of the artist's portrait we define artistry of Bohdan Bilinchuk as a prominent phenomenon in modern Ukrainian culturalogical process.

Keywords: small plastic forms, sculptural works, folk artistry.